

Μια πόρτα ανοιχτή

Μικρό ανθολόγιο ποιημάτων
από το εργαστήριο δημιουργικής γραφής
«Γράφοντας και διαβάζοντας ποίηση»

Αετοπούλειο Πολιτιστικό Κέντρο 2024-25

Δήμος ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ

Αφιερώνεται στον **Σέργιο Γκάκα**

Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου δημιουργικής γραφής, ολοκληρώνεται ένα μικρό ταξίδι λέξεων, αισθήσεων και ψυχής.

Ένα ταξίδι που ξεκίνησε δειλά, με μια λευκή σελίδα και την ανάγκη για έκφραση.

Ένα ταξίδι που εμπνεύστηκε ο αγαπημένος μας αντιδήμαρχος Σέργιος Γκάκας.

Η ποίηση είναι ένας τρόπος να αρθρώνουμε το ανείπωτο και να κρατάμε ζωντανή την ανθρώπινη ευαισθησία σε έναν συχνά δύσκολο κόσμο.

Θέλω από καρδιάς να ευχαριστήσω την καθεμία και τον κάθε έναν από εσάς, που δώσατε πνοή σε αυτό το εγχείρημα με την συμμετοχή σας και ιδιαίτερος να ευχαριστήσω τον ποιητή Θωμά Τσαλαπάτη για την καθοδήγηση και την εμπύχωση του εργαστηρίου.

Συνεχίστε να γράφετε, να μοιράζεστε και να φωτίζετε τον κόσμο με τις λέξεις σας.

Χριστίνα Μαχαίρα
Αντιδήμαρχος πολιτισμού

Η ποίηση σε αντίθεση με αυτό που πιστεύουν κάποιοι, δεν είναι μια μοναχική διαδικασία. Ή τουλάχιστον δεν είναι μόνο αυτό. Το ίδιο το γράψιμο αποτελεί μια χειρονομία μοιράσματος. Αλλιώς οι σίχοι θα κατοικούσαν απλώς στο μυαλό μας ή θα γεμίζουν αποκλειστικά τα βουβά μας συρτάρια. Η ποίηση υπάρχει εκεί έξω. Περιμένει τα αισθήματά μας για να εκφραστεί, τις σκέψεις μας για να σκεφτεί, τη γλώσσα μας για να ονομάσει τα πράγματα.

Αυτήν ακριβώς την εξωστρέφεια της ποίησης προσπαθήσαμε εδώ και περίπου έναν χρόνο να καλλιεργήσουμε στο εργαστήριο «Γράφοντας και διαβάζοντας ποίηση». Όχι μέσα από απαράβατους κανόνες και αυστηρές προσεγγίσεις, αλλά μέσα από τη διαρκή ανάγνωση και συζήτηση ποιημάτων, ποιητικών μοτίβων και τρόπων. Μέσα από την συνύπαρξή μας στον κόσμο της ποίησης. Την χαρά του να φτιάχνεις κάτι εκεί που κάτι δεν υπήρχε.

Και μαζί μέσα από την προσωπική τριβή και τη γνωριμία, μοιραζόμενοι και εξομολογούμενοι μόνο όσα η ποίηση μπορεί να χωρέσει. Διατρέχοντας μια παράδοση δύο αιώνων από όλο τον κόσμο από το ξεκίνημα της σύγχρονης γραφής τον 19ο αιώνα μέχρι την ποίηση που γράφεται σήμερα. Ξεκινώντας από τον Μπωντλαίρ και τον Γουίτμαν, περνώντας στον Ρεμπώ, τους σουρεαλιστές, τον Λόρκα και τον Βαγιέχο και από εκεί στον Μαγιακόφσκι, την Σιμπόρσκα και τον Τσαρλς Σίμικ.

Αντλώντας ιδέες, ποιητικές λύσεις και μοτίβα από το ατελείωτο νεοελληνικό ποιητικό ποτάμι που ξεκινά με τον Σολωμό και τον Καβάφη, επισκέπτεται τον Σεφέρη, τον Ρίσο και τον Ελύτη, περνά στα χρόνια του Καρούζου, του Σαχτούρη, του Λειβαδίτη και του Λεοντάρη, διαπερνά τη γενιά του 70 και φτάνει μέχρι τις μέρες μας. Και από εκεί συνεχίζει, διαρκώς συνεχίζει.

Και η ποίηση μεταμορφώνεται. Γίνεται ελεύθερος σίχος, πεζοποίημα και τραγούδι, χαϊκού και εξομολογητική ποίηση. Αλλάζει τρόπους και όρους, φυλές και φύλο. Και μαζί μεταμορφώνει και εμάς. Αναδεικνύει ό,τι υπήρχε μπροστά μας αλλά δεν φαινόταν, ό,τι ψιθύριζε μέσα μας αλλά δεν ακουγόταν. Γράφοντας (γράφοντας πολύ) και σβήνοντας (σβήνοντας ακόμη περισσότερο), σχολιάζοντας και εξετάζοντας όλοι μαζί τα κείμενα, προτείνοντας στιχουργικές λύσεις μπροστά σε ένα κοινό πρόβλημα. Σαν μια διαδικασία συλλογικής δημιουργίας, σαν ένα αποτέλεσμα κοινής ποιητικής προσπάθειας.

Προσθέτοντας τελικά τα δικά μας αντικλείδια στην ατελείωτη ποιητική αλυσίδα. Ή όπως έγραφε ο Γιώργης Παυλόπουλος:

*Ίσως τα ποιήματα που γράφτηκαν
από τότε που υπάρχει ο κόσμος
είναι μια ατέλειωτη αρμαθιά αντικλείδια
για να ανοίξουμε την πόρτα της Ποίησης.
Μα η Ποίηση είναι μια πόρτα ανοιχτή.*

Ο υπεύθυνος του εργαστηρίου
Θωμάς Τσαλαπάτης

Τζένη Αμβροσιάδη

No surprises

Ένα τόσο όμορφο σπίτι
Με έναν τόσο όμορφο κήπο
Δεν ήθελαν εκπλήξεις
όσοι έμεναν εκεί
Δεν ήθελαν ξυπνητήρια

Εγώ ξέφυγα
Ταξίδεψα
Έψαξα αλλού την ομορφιά

Όχι σε κάμπους εξωτικούς
μήτε σε απέραντα πελάγη

Μα σε προσγειωμένα βλέμματα,
Σε σταθερές οσμές, ήχους,

Χτίζω τώρα τα θεμέλια
για το νέο μου σπίτι

Έμαθα να ευγνωμονώ τις εκπλήξεις,
Βρήκα την ομορφιά στα ξυπνητήρια.

Απόψε

Σε καλώ στο δωμάτιό μου

Θέλω να κάτσεις στο κρεβάτι

Να μυρίσεις τα λουλούδια μου

Να δεις τι βλέπω σαν το φως ανάβει
και σβήνει

Απόψε

θέλω να κοιμηθείς μέσα στις πιτζάμες μου
(να καταλάβεις επιτέλους ποια είμαι
μήπως κι εγώ τα καταφέρω)

Αδημονώ

να σε δω
να βλέπεις τη φωλιά μου

Και το πρωί

ας κάνουμε
πως είμαστε δυο ξένοι

Ιωάννα Αντωνίου

«ΛΑΪΚΟΝ ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΟΝ»

Ευανάγνωστη η περιγραφή,
γνήσια η προέλευση.

Στο πρώτο ξύπνημα
της μέρας,
σε περίοπτη θέση,
να είναι άμεση
η χρήση του.
Να μοσχοβολά καφές,
να γεννά μνήμες.

Ένα φλυτζάνι καφενείου,
κομμάτι της ζωής μου
κί αυτό.

Λένε άψυχα
είναι τ' αντικείμενα,
πέτρες λευκές.
Μεγάλο ψέμα.

Με ευλάβεια
το προσέχω,
να μην πληθύνουν
τα ραγίσματα.
Ταίρι τα είχα,
το ένα άτυχο ήταν,
κομμάτια έγινε.

Έντεκα χρόνια,
από το φευγιό,
την απώλεια
του πατέρα μου.

Έντεκα χρόνια
συνομιλώ με
το δώρο του...

Λίγο πριν την πλατεία

Κατεβαίνει
Αδημονώντας
επιβιβάζεται στο συρμό.

Μέσα
πλανιέται ενσυναίσθηση.
Ανώνυμο πλήθος,
γίνεται φίλος, αδελφός
ευγενής, αλληλέγγυος.

Αγκαλιές
χωρίς χέρια,
έναν κόσμο
μια αγκαλιά.
Χωρίς φόβο
Χωρίς τριγμούς
Χωρίς επιτήδευση.

Αυτοσχέδια πλακάτ
υψώνουν φωνή,
ελευθερώνονται στην έξοδο
γίνονται χαρταετοί...

Σταθμός Κατεχάκη
οι συρμοί στις ράγες
σε αργή κίνηση,
από το βάρος του κόσμου
το βάρος του νοήματος...

Έξοδος Ευαγγελισμός
Ανεβαίνει
Αναπνέει Άνοιξη...

Στο υπόγειο τούνελ
των συρμών
απέκτησε φτερά
η ελπίδα.

Απόστολος Γουγουλάκης

Αρασέ

Προσπαθώ να διακόψω από μόνος μου την ποίηση
Αλλά γαμώτο είναι παντού

Δεν μπορεί όμως
κάποιο δίκαιο θα έχουν αυτοί που μηχανεύονται βαρβάρους

Ξεκινάω με το να ακρωτηριάσω τα 2 μου χέρια μάταια

Χαζέ - μου απαντάω
Η ποίηση ξεκινάει από πιο ψηλά

Χαζέ - μου απαντάνε
Αυτό το δηλητηριάζουμε καθημερινά

Τότε εγώ θα πορευτώ με όρθια τα χέρια
και σαλεμένο το μυαλό
Θα γίνω αθλητής άρσης βαρών
κρατώντας πάνω απ' το κεφάλι μου
Μετέωρη
Αλώβητη
Την ποίηση των πάντων!

Χειροκροτήστε με
Εγώ αδυνατώ

Απορίας άξιο

Χθες πρωί, στου πατρικού μου το παρτέρι
λίγο μετά απ' της βροχής το ξαφνικό μπουρίνι,
ενώ στεκόμουν γονυπετής πάνω στο υγρό το χώμα
-σκάβοντας τρύπα για να μπει αυτός εδώ ο κρίνος-
το μάτι μου μαγνήτισε ένα κουβάρι σάρκα

Στην πρώτη όψη φάνηκε σαν ρούχο πεταμένο,
μα ευθύς κάτι το πρόδωσε μια αίσθηση ζωντάνιας
και γρήγορα φανέρωσε τη γλιτσερή του φύση,
όπως αυτή που κουβαλά κάθε λογής φιδάκι

Την κίνηση δυστυχώς εγώ είχα αρχίσει,
που θα κατέληγε σαφώς σε τσίμπημα βαρβάτο
στου δεξιού χεριού την ανοιχτή παλάμη
για να αποδείξει στη στιγμή το ψεύδος των ματιών μου

Αυτή λοιπόν η αφορμή με έβαλε στη σκέψη
ποιο το καπρίτσιο του μυαλού
όταν ο κίνδυνος ξεκάθαρα μας γνώφει
εμείς συνειδητά απλώνουμε
να σφίξουμε το χέρι;

Κατερίνα Καρύγιαννη

Ένστικτο

Ανήμερο ζώο
έρχεσαι στον ύπνο μου
Με άγριο λίκνισμα
και μάτια που λάμπουν

Δειλιάζω
Για λίγο μόνο

Σβήνουν όλα και χάνονται μετά

Σπρώχνω τα δάχτυλά μου στο στόμα σου
τα γλείφεις

Οργασμός
Δικός μου ή της μητέρας μου;

Παφλάζω στην ηλιόλουστη κοιλιά της μετά

Άργησα κάπως, δε λέω
Πάει μισός αιώνας
Με εξημέρωσαν καλά

Έχει μνήμη όμως το σώμα

Κατ' εξακολούθηση

Ζευγάρι χέρια χωρίς χέρια
που γράφουν
σελίδα λευκή

Άνδροι μηροί
που χάσκουν

Χαμόγελο
σε αναμονή
Στήθια μωβ
που έπεσαν απ' το σταυρό
πριν φτάσει το Πάσχα
Επιτάφιος δίχως Άνοιξη

Ξανά και ξανά

Σώμα γυναίκας
δίχως αίμα
μόνο μια κίτρινη γραμμή

Εικόνα αγίας
Δίπλα σε έναν άντρα,
που θυμιατίζει στοργικά

-Είσαι μάννα τώρα

Νίκος Μπουρσινός

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΤΩΡΑ ΖΩΗ

Κοιμίζω με ύπουλα παραμύθια
την παλιά ερημιά
καθώς ξυπνάει αργά
σε ασβέστη το μέλλον

Προσκυνούν ευλαβικά τα σπαρτά
μηχανές που βυζαίνουν την πέτρα
ξεσκίζουν τα ζώα
το τρομαγμένο τους είδωλο
στο τρύπιο νερό
Κοίτα τους ανθρώπους, πως
ξεριζώνουν με
συγκινητική επιμέλεια

ένα- ένα τα δόντια τους
και ξενιτεύετ' η φωνή τους
σε πλαστικά λιβάδια
με μαύρες τανάλιες
Το αύριο ρουθουνίζει
μουγκό λιοντάρι
στις χιλιάδες οθόνες

Λούζει ο Οιδίποδας
τα καινούργια του μάτια
στη Μύκονο
κι ο Σοφοκλής
λιάζει τα γυαλιά του
στην πρεσβυωπία της Σαντορίνης
λ-άιιιι-κ
η μόνη κραυγή που βλάστησε
πάνω στην αρχαία ρίζα

ΤΣΑΜΙΚΟΣ

Α, ρε μάνα
χορευταρού
με τα κομμένα χέρια
στη μέση
του δρόμου
πώς την πάτησες έτσι
τη λιγνή πίκρα
χωθήκαν τα γιαλιά
στα πόδια που πετάγανε
μια φορά και μια ζωή
στο μαξιλάρι
που πήγ' εκδρομή
μέχρι την απέναντι χαράδρα
κι αρχίσαν τα τσαλίμια
σε ποιον πούλησες τη φωνή σου
τόσο φτηνά, μάνα;
πέντε χρόνια τώρα
μιλούν τα μάτια
"μάτια σαν και τα δικά σου"
αλλ' αυτόν το μπάλο
τον ξέρεις καλά
μόνο εσύ νησιώτισσα
balla μάνα, balla come sai ⁽¹⁾
Μίλα μάνα, πώς σε λένε;;
Μαρρρ...ρρρία
Μίλα μάνα , πώς σε λένε
Μίλα μά.....

Εύα Παρασκευά

Η Χάλκινη

Είναι ακόμα εδώ. Την βλέπω. Πάνω στο τραπεζάκι. Αυτό που εφαρμόζει τέλεια κάτω από τον καναπέ.

Καναπές και τραπεζάκι σε βαλς προσυνεννοημένο. Με ίδια χρώματα, στον ίδιο ελιγμό.

Έχουν από καιρό συμφωνήσει.

Αυτός απολαμβάνει τον χορό.

Όσο διαρκεί η παράσταση πίνει νερό να ξεδιψάσει, να ξεχάσει, εκείνος ξέρει.

Το νερό σε χάλκινη κανάτα,

να είναι όσο το δυνατόν καθαρότερο.

Ξεδιψά συνεχώς με κινήσεις ιεροτελεστίας, κανάτα βασιλική μέσα στο βασίλειό του, κανάτα τρόπαιο, μαγικά τον ξεδιψά και τον μεθά.

Ξυπνά νωρίτερα, να την γεμίσει με νερό, η μαγεία να λειτουργήσει.

Η κανάτα, με το χάλκινο χρώμα που συχνά μαυρίζει καθώς παραπονιέται -ανάλογα με το πως της φέρεται- πάντα στο τραπεζάκι.

Όποτε την κοιτώ διακρίνω τη χάλκινη υπεροχή που της έχει δώσει εκείνος

Ο αδερφός μου

Η αναφορά του, η παρέα του, η ψευδαίσθησή του.

Καλοκαίρια

Όλη μου η ζωή η παιδική στην λιμνοθάλασσα πλεγμένη
Μία παράσταση μικρή με άπειρα όνειρα λουσμένη
Θάλασσα όμορφη μικρή, μα οι έρωτες μεγάλοι
Κύματα να χτυπούν της καρδιάς το ακρογιάλι
Καλοκαίρια μοναδικά από νερό και άμμο
-της ζωής η ξαστεριά- μας πάνε παραπάνω
Τώρα απλά αναπολείς αυτά τα καλοκαίρια
Που έφυγαν οι έρωτες που αγγίζανε τα χέρια
Και σαν την άμμο που σκορπά όταν φυσάει ο αέρας
Οι έρωτες πάντα χάνονταν στο τέλος της ημέρας
Και όπως δελφίνια κολυμπούν με αρμονία και χάρη
Τα σώματα μας βρέχαμε να τα στεγνώσει το φεγγάρι
Έρωτας είν' η θάλασσα κι ο ουρανός αγάπη
Το κύμα που λαχτάρισε να γίνει απόψε δάκρυ

Κάλλυ Τριπολίτου

Γυναικεία εμπειρία

Όταν είδε την πρώτη Ανατολή έβρεχε ευχές.
Όσο μεγάλωνε, γεννούσε όνειρα η ψυχή της.
Αερικό που ήθελε να' ναι λεύτερο.
Από μικρό αυτό το περίεργο θηλυκό
που το έχανες που το έβρισκες
αγνάντευε ουρανούς
για να δραπετεύει.
Στα δεκαοχτώ κρυμμένη δύναμη.
Με το βλέμμα ανταριασμένο
αλλά τα πόδια βαριά στο χώμα.
Ο νους της μόνο πέταγε.
Κρυμμένα μέσα της μυστικά και υποσχέσεις.
Τα χρόνια ψαλίδια στα φτερά της.
Αισθήματα που δεν αποτυπώθηκαν.
Προσμονή, πόθος και επιθυμία.
Λάθη που την κράτησαν ζωντανή.
Ρυτίδες λάφυρα.
Μεγαλώνει η νύχτα της
μεγαλώνει και η ερημιά της.
Στέρεψε η σοδειά με τις ευχές.

Θάλασσα

Ο Ουρανός σκοτεινιασμένος, η θέα σου κατάμαυρη. Μοιάζεις άδειο τοπίο αλλά τίποτα δεν είναι πιο γεμάτο από νόημα. Με πρόσωπα, με μνήμες.

Σου μιλώ. Δυο λέξεις. Μου απαντάς. Δυο κύματα.

Έχω αφεθεί σε σένα, όχι για να σωθώ. Να χαθώ. Να θυμηθώ πως είμαι κομμάτι του νερού σου.

Εσύ ατελείωτη, εγώ περαστική.

Ρίχνω μέσα σου. Βάρη, όνειρα και ερωτήματα. Τα σκεπάζεις μ' ένα βαθύ μουρμουρητό.

Δε σε νοιάζει ποια είμαι, δε με θυμάσαι, συνεχίζεις να' ρχεσαι, να σπας, να αφρίζεις, να φεύγεις.

Τη νύχτα νιώθω μέσα μου. Το κύμα, την άβυσσό σου. Ίσως αυτό να είναι το μόνο αληθινό.

Ονειρεύομαι να αφεθώ το πρωί μεταξύ νερού και πέτρας.

Απόψε φύλακας σου, άυριο εσύ ήσυχη σα χάδι, αγκαλιά μάνας. Τότε που η αυγή επιστρέφει με ένα πέπλο ολόλευκο να σκεπάσει.

Λάθη, υποχωρήσεις, συμβιβασμούς.

Μένω. Κοιτώ. Δεν περιμένω τίποτα, μα νιώθω πως κάτι έρχεται.

Ρώμη

Ρώμη Φάλαινα
Αρχαίο θηλαστικό
Μεσουρανείς Αιώνια
Γυμνό σώμα περιφοράς
Στα σπλάχνα θριαμβεύεις
Πανύψηλοι κέδροι
Πεύκα μανιτάρια ουρανού
Κορμοί καθεδρικοί
Εκεί γεννήθηκες
Αυτοκρατορικά
Καμπάνες ηχούν αντικριστά
Σιντριβάνια προσευχητάρια
Οκτώ χελώνες κοσμούν
Λόφος ποιητών
Συνοικίες ψηφίδες
Κτίσματα όνειρα
Χρώματα υγρά
Γήινα ζεστά
Ποτίζοντας τα μάτια
Πελαργοί ουράνιοι επισκέπτες
Ανιχνεύουν το σήμερα

Η ακοή αφουγκράζεται
Χιλιετίες πριν

Ακίνητο κιμονό
Λευκό
Κινείται Απανταχού
Παρόν
Εκκωφαντικά
Θρυμματίζοντας
Το Αναπάντεχο
Μελωδία σκοτεινή
Εξημέρωσε εσένα
Λέξεις περικυκλώνουν
τον Αντίχειρα
και ο Δείκτης δείχνει

Δύση ηλίου: οχτώ και τριάντα τρία

Σε γοητεύει αυτή η τούφα απ' τα μαλλιά μου. Στο δέκατο τρίτο σπόνδυλο καταλήγει. Λήγει η γοητεία. Γοητεύει. Απογοητεύει. Πισωγυρίζει. Κοιτά.

Α. Άλλο νόμιζα.

Προορισμός ή πέρασμα ή στάση για εμετό. Και τι να γίνει εκείνο το παγκάκι στη μέση της διαδρομής; αφού το χτυπάει ο ήλιος.

Άσε με να κοιμηθώ. Θα φέρω μαζί μου τα καλά μου παπούτσια και εκείνη τη ρόμπα που ακτινοβολεί τον ήλιο του πρωινού. Θα περπατήσω στα χωράφια των ξένων, θα μπώ στο παράθυρο της απέναντι πολυκατοικίας, στην κουζίνα των ορφανών, στη σάλα με το παρκέ απο πάνω -ο γέρος ένοικος λες να χορεύει;

Θα περπατήσω και θα σου φέρω επιθυμίες άλλων για να χορτάσουμε τη γη που πάλι ξεχάσαμε να ποτίσουμε.

Και αν κάποτε ξυπνήσουμε όλα θα τα επιστρέψω όλα. Αν κάποτε ξυπνήσουμε θα είναι μέρα με κρύο τέτοιο που κρατάει τα βλέφαρα ανοιχτά, παγώνει στα μάγουλα τα δάκρυα, καθαρίζει τα χέρια απ' την αλμύρα και τις χειραψίες με εκείνους που ξεχάσαμε επειδή δεν μας αγάπησαν, καθαρίζει τα μάτια από τις συναντήσεις που μας είπαν πως έγραψαν την ιστορία μας -γιατί ίσως εκείνο το παιδί που έπαιζε κρυφτό και μου ζήτησε να μην αποκαλύψω την κρυψώνα του να μου είπε την μόνη προσευχή που άκουσα.

Φοβάμαι το σκοτάδι. Αν δεν φτάνει για να θες να με κρύψεις στην μέρα σου, θα πάρω το πλοίο των οχτώ και τριάντα τρία.

Τεστ Παπ

Ανοίγω τα πόδια μου
στην στύση
της μοναξιάς σου.
Υποδέχομαι τα δάκρυα του κορμιού σου
που στάζει εξάντληση, βρωμιά και πόνο.
Τυλίγω τα πόδια μου
γύρω απ' το σκελετωμένο σου ερείπιο
σε στερεώνω μέσα μου
σου μαθαίνω ν' ανασαίνεις.

Στα πιο σκληρά κριτήρια επίδοσης
στις μονόπλευρες προσδοκίες φροντίδας
στο πικρό βλέμμα αυτονομίας.

Ξαπλώνω βαριά στην αιχμηρή μου γη
και σε παρακαλώ ν' αγριέψεις.
Ανοίγω τα πόδια μου
και φτύνεις
τη χθεσινή ζεστή σου μέθη
φτύνεις
ό,τι απέμεινε απ' την πίστη σου
φτύνεις
αυπνία και οργή.

Να ψαχουλέψεις ήσυχα
μήπως και βρεις και ξεριζώσεις

Εικόνα εξωφύλλου: René Magritte - La Victoire (The Victory), 1939 (λεπτομέρεια)